

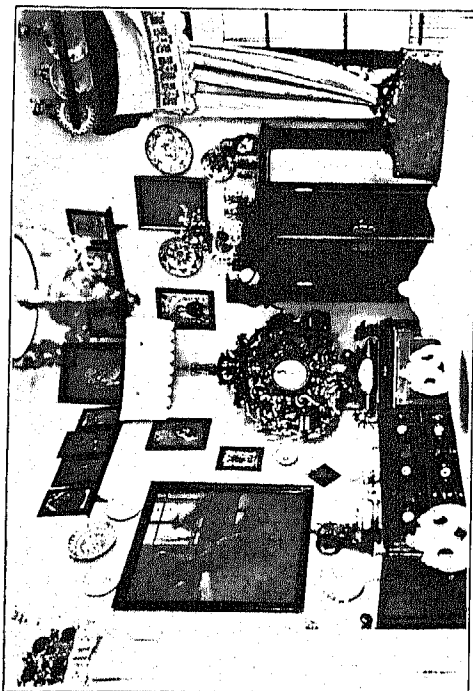
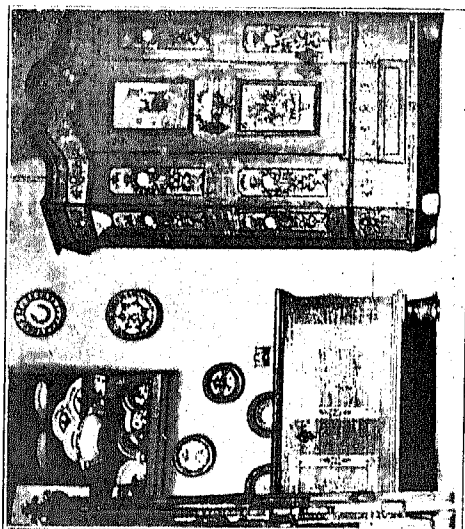
Několik vzpomínek.

Poznal jsem prof. Bráfa na universitě za okolností poněkud mimořádných.

Roku 1896 bylo poprvé zavedeno na právnické fakultě, že první státní zkouška mohla být konána již po třetím semestru. Byl jsem sám, který to s úspěchem zkusil. Fakulta však nebyla připravena rozvrhem učebné látky na novou úpravu, takže jsem ve čtvrtém semestru neměl co dělat. Poslouchal jsem proto různé mimořádné přednášky, mezi nimiž Bráfův úvod do vědy národohospodářské. Chodilo nás na tuto přednášku pouze několik, obyčejně jenom tři. Stalo se však, že jsme byli jen dva a chtěli jsme odejít, abychom učitele zbytečně neobtěžovali. Ale Bráf nás potkal ve dveřích a vrátil nás slovy: „To zrovna bude ve shodě se zásadou, že tres faciunt collegium“, a přednášel nám dvěma se stejnou vervou, jako kdyby byl sál plný. Nepatrný počet posluchačů způsobil, že se Bráf seznámil s námi úže. Hned tenkrát nás zval k sobě do bytu, budil náš zájem o národohospodářské studium, dal nám k dispozici svou velkou knihovnu a řídil jí naši četbu. První spis, který dal mi ke studiu, byl německý překlad spisu Sidney a Beatrice Webbových o anglickém družstevním hnutí. Pozoruje, že mne tendence spisu uchvátily, uložil mi četbu ještě několika dalších spisů o dělnické otázce, která také jeho zajímala mimořádně na počátku jeho vědecké kariéry. Třebas spisy, jejichž četbu mi Bráf doporučoval, spadaly do myšlenkového okruhu křesťanskosociálního směru Voglsangova, jistě působily na můj celý vývoj a měly vliv na celý můj život.

O fascinující formě Bráfových přednášek se všeobecně ví. Měli jsme tenkrát na právnické fakultě učitele světového významu, kteří také vynikali jako přednášeči. Přednášky Randovy, Ottovy, Zuckrovy, byly poslouchány se vzornou pozorností. Ale přednášející zůstával přece oddělen od posluchačů. Bráf s nimi splýval. Předmět jeho přednášek ovšem umožňoval spíše styk s denním veřejným životem; Bráf ho však přímo vyhledával a vždy dovedl uvést svoje názory na běžné události, ať literární, ať politické ve spojení s předmětem své přednášky. Macharova „Magdalena“ byla předmětem jeho úvahy právě tak jako nový Kaizlův „Finanční program“; hrubý „vtip“ Šípů zrovna tak jako demonstrace na pražské ulici.

Přiváděl jsem na Bráfovy přednášky své přátele z filosofické fakulty, posluchače německé právnické fakulty, dělníky — na všechny působil způsobem svého přednesu jako na nás.

Zařízení Bráfovvy vily v Roztokách.

1. Na schodišti. 2. V jídelně. 3. V saloně s odlitkem Mysibekova Riegra.

Ještě bližší byl jeho styk s malým kruhem vybraných posluchačů, které povolal de svého semináře. Seminární rozhovory konaly se jednou týdně večer v Bráfově pracovně. Všichni jsme se na ně vždy, těšili. Ovzduší patricijského domu pražského s velkou politickou i společenskou tradicí nezůstalo na nikoho z nás bez vlivu. Žádný, pozdější společenský večer na př. nezanechal u mne tak živou vzpomínku jako závěr semináře, jímž byla večere, pořádaná paní Libuší Bráfovou.

Chtěje udržeti náš zájem o studium národního hospodářství, Bráf se snažil, abychom se co nejdříve aktivně uplatňovali. Mne uvedl do redakce „Ottova slovníku naučného“ a odevzdal mi vypracování celé řady hesel z národohospodářské nauky a politiky a ze sociální politiky, které původně uvolil se nám vypracovati. Prvním heslem byly kartely. Tenkrát začalo se v Rakousku mluvit poněkud více o kartelích, ač rozsah jejich působnosti nebyl ještě veliký. Bráf chtěl, aby veřejnost byla informována aspoň o podstatě otázky. I uložil mi, abych se jí zabýval. Naznačil mi jednak literaturu, z níž bylo možno se poučiti o problému a seznámil mne s továrníkem Leonem Bondym, abych dostal od něho informace o kartelové praxi u nás. Uveřejnil jsem studii o kartelích v socialistické revui Akademii. Bráf nesouhlasil s leckterým mým názorem projevovým ve studii, ale nevyžadoval změnu ani tenkrát, když mne vyzval, abych studii doplnil a uveřejnil ji v nově založené knihovně Sborníku věd právních a státních. „Setrvejte si na svém, ale musíte odůvodnit.“ Při této příležitosti budiž mi dovoleno, abych se zmínil o své zamyšlené habilitaci pro národní hospodářství, o níž se ve veřejnosti dosti mluvilo, poněvadž průběh věci byl charakteristický pro poměry té doby.

Bráf chtěl, abych použil spisu o kartelích jako habilitační práce. Socialistické zabarvení spisu mu nevadilo, obával se však, že uveřejnění původní studie v socialistickém listě vyvolá obtíže u konservativních členů fakulty. Za nějaký čas mi však oznámil, že Randa i Ott mu slíbili, že nebudou činiti námitek z politických důvodů proti mé habilitaci. Na moji otázku, má-li ještě někdo do habilitace co mluvit, připomenul Bráf, že bude dožádána policie o dobré zdání o mé spolehlivosti. Za tehdejších poměrů byla jistě odůvodněna obava, že policie nevysloví se příznivě o spolehlivosti socialistického právníka. Nebyl bych si ze zmaření habilitace nic dělal, kdyby odmítnutí žádosti bylo bývalo odůvodněno mou politickou nespolehlivostí. Ale to mi ovšem Bráf nemohl zaručiti. Obávaje se, že by odmítnutí habilitační žádosti bylo považováno za doklad nedostatku vědecké kvalifikace, odepřel jsem podati žádost. Ještě po letech, když Bráf přišel jako ministr zemědělství do poslanecké sněmovny, navštívil naše lavice a vytýkal mi, že jsem „utekl od katedry“. Poslanci Adler a Diamant, kteří byli přítomni, nemohli pochopiti, že jsem nepoužil nabízené příležitosti, která podle jejich přesvědčení, nemohla se tehdy vyskytnouti na žádné jiné rakouské universitě.

Použil jsem svých častých styků s Bráfem k žádosti, aby v Dělnické Akademii přednášel o národním hospodářství. Svopil nejenom ochotně, nýbrž rád. Byl tomu povděčen, že bude moci mluvit ve shromáždění jiného politického zabarvení on — který byl vyloučen z politického života, ač celým svým založením byl pro něj přímo předurčen. Neviděl jsem nikdy podobných přednášek. Velký sál Typografické besedy, byl pokaždé naplněn do do posledního místa; posluchači viseli přímo na rtech přednášejícího; nikdo se neodvážil zakašlati nebo pohnouti židli,

ba řekl bych takřka ani dýchat. A před tímto posluchačstvem vykládal konservativní politik po celé hodiny o těžkých problémech národohospodářských teorií.

„Způsobili jste mi velkou radost“, přiznal nám hned po první přednášce a děkoval na konec, že jsme mu dali příležitost, aby poznal, jak vděčným posluchačstvem jest pražské dělnictvo.

Mimo Masaryka byl snad Bráf tehdy jediným učitelem na pražské universitě, který chápal socialism a rozuměl jeho postupu. Bylo třeba značné odvahy, když nás veřejně hájil v době, kdy socialistická mládež byla obviňována z vlastizrády.

Stýkal jsem se s Bráfem často také v době, kdy byl ministrem zemědělství. Jest známo, že v době, kdy se jím stal, nebyl tomu již rád. Považoval dobu svého úřadování pouze za přechodnou už z důvodů zdravotních. Byl by proto býval rád uskutečnil některé svoje plány co nejdříve. Neměl proto rád činnost, která ho zdržovala. Nechodil rád do sněmovny, když měl „Stallwache“, jak říkával. „Připadám si tu jako nečíslovaný posluha,“ stěžoval si mi, „nosím odtud milostné dopisy do ministerstva a odpovědi z ministerstva do sněmovny.“

Naše generace, která zastihla Bráfa již v době, kdy pro něho nebylo naděje, že by se ještě mohl vrátiti do aktivního politického života, poznala Bráfa pouze jako učitele, který svým opravdu vřelým zájmem o duševní vývoj žáků dovedl dáti tomuto vývoji pevný směr.

Bráfova činnost ve „Všehrdu“.

Albín Bráf přišel do Spolku československých (tehdy ovšem „českých“) právníků Všehrd brzy po jeho založení. V té době byl to ještě mladý a nepřiliš velký spolek českých právníků, studujících na německé ještě universitě pražské. Jeho význam byl však již po několika letech velmi značný.

Nemohl tehdy ještě vykonávat ty funkce, které mají dnešní fakultní spolky a Všehrd. Měl spojovati české právníky ve snaze po co nejlepším vzdělání odborném, vědeckém a dáti tehdy ještě nerozvinutému veřejnému životu síly odborně vzdělané i národně uvědomělé.

V době, kdy nebylo ještě českých přednášek na universitě, pořádá Všehrd odborné přednášky svých členů na svých týdenních schůzích, a přednášeli tu většinou budoucí docenti (na př. Čelakovský, Haněl, Stupecký, Storch, Kaizl atd.), takže plným právem byl nazván Všehrd školou docentů.

Z této generace Všehrdy byl právě Bráf, který však nejenom se účastnil zmíněné odborné práce, nýbrž, ačkoliv jako chudý musel se dosti těžko protloukati v Praze, a při tom ještě studoval s výborným prospěchem, devedl si naléztí ještě čas také pro práci čistě spolkovou. A že se i v ní uplatňoval vynikajícím způsobem, svědčí nejlépa ta okolnost, že byl na rok 1872—3 zvolen starostou spolku. A i po uplynutí svého funkčního období byl ve spolku činným a po dlouhou dobu měl na osudy spolku vliv. Styky se spolkem pak udržoval i po celou dobu svého profesorství na fakultě právnické. Byl též zvolen čestným členem spolku pro své zásluhy.

Avšak Bráf se účastnil studentského hnutí i mimo Všehrd v Akademickém Čtenářském spolku, který tehdy soustřeďoval veškeré pražské studentstvo.

Byl mimo jiné jedním z vůdců akce, vedené hlavně ve Všehrdy v roce 1874, když se proslýchalo o finančních nepořádcích ve správě jmění spolku, jíž byl dosazen nový výbor po většině z řad všehrdských.

Avšak nejvyšší zásluhu o Všehrd získal si Bráf založením národohospodářského odboru v roce 1874, těsně po tom, kdy dosáhl doktorátu. Členů odboru bylo při založení pět, mezi nimi Josef Kaizl, který právě zde byl získán Bráfem pro národní hospodářství. Bráf byl předsedou, Kaizl zapisovatelem. Bráf byl ovšem duší odboru. Členové odboru byli jím podněcováni k studiu soustavy národohospodář-

ské. Později rokovalo se tu o jednotlivých speciálních otázkách (na př. o rentě pozemkové, ažiu, směnečných kursech, o mzdě, o otázce sociální, o ochranných clech atd.). Byl to vlastně první český seminář národohospodářský. Zde také četly se soustavně spisy cizích spisovatelů, a to i autorů socialistických. Bráf zde vypracoval též návrh české terminologie národohospodářské.

Po odchodu Bráfově činnost odboru nebyla již na té výši, až po několika letech zanikl, ale byl několikrát obnoven. Význam jeho jest však v iniciativě a vzoru, jež tu byly dány. Diskuse a rozpravy vědecké udávaly pak dlouho ráz činnosti Všehrdu. Bráfův odbor národohospodářský zůstal však dodnes ideálním vzorem.

Jako učitel měl Bráf velmi mnoho posluchačů, a jeho přednášky byly velmi oblíbeny. Sám osobně byl velmi dobrým přítelem studentů a pokud mohl, staral se o ně i po dokončení studií.

Jeho poměr ke studentstvu jako celku byl však do jisté míry kalen růzností jeho názorů politických od názoru většiny studentstva. Osobně však byl vždy přátelský a milý.

Jeho přátelství ke studentstvu a opravdové pochopení jest nejlépe dokumentováno fondem, jenž nese jeho jméno a byl jím určen ku podpoře posluchačů právnické fakulty budoucí university moravské, dnešní university Masarykovy.

JUDr. Vladimír Tuscher,
finanční koncipista, býv. starosta Č. A. S. »Právník« v Brně.

Studentský podpůrný fond „Bráf“ při právnické fakultě Masarykovy university v Brně.

Zřízením Masarykovy university v Brně, jímž splněno bylo dlouholeté přání českého národa a zvláště české veřejnosti na Moravě, vznikla celá řada vážných problémů, jež bylo nutno rychle a alespoň uspokojivě vyřešiti. Jedním z nejnaléhavějších byla otázka, jak postarati se o to, aby také nemajetným studentům bylo skutečně studium na nové universitě umožněno. Kritické poválečné poměry hospodářské nedovolovaly většině jich pobyt v Brně a tak jim buď vůbec studium znemožnily nebo nutily ty, kteří se dali zapsati, aby mimo Brno v úzkých poměrech domácích nebo v Brně samém sháněli výdělek na opatření nejnutnějších životních potřeb. Takový stav jevil se zvláště na právnické fakultě naší nové university. A přece, má-li tato fakulta dáti naší republice zdárný dorost právnický, který by ať u správních úřadů, soudů, v advokacii, notářství nebo v kterémkoliv jiném oboru dovedl spolupracovati na vybudování a upevnění právního řádu, jenž je přední zárukou trvání a rozvoje státu, jest beze sporu nutno poskytnouti i nemajetným, nadaným studentům možnost, aby zbaveni jsouce nejtísnivějších starostí hmotných zcela se věnovali svému studiu a užili let studií nejen k více méně dokonalé přípravě ke zkouškám, nýbrž i k prohloubení svého obecného vzdělání.

Sociální péče vysokoškolská v Brně byla systematicky zahájena teprve zřízením „Sboru sociální péče o vysokoškolské studentstvo“ ve škol. roce 1921. Do té doby, než Sbor zahájil svou činnost, bylo třeba na tomto poli mnoho a mnoho práce, kterou musily z valné části, a jak bylo možno, vykonávati fakultní spolky. Různých fondů tomuto účelu sloužících, které se na starých vysokých školách během dlouhé doby nashromáždily, nebylo. Tak na právnické fakultě sociální odbor čs. akad. spolku „Právník“ záhy seznal, že nestačí sám svými prostředky k tak rozsáhlým úkolům. S radostí proto uvítal návrh tehdejšího děkana prof. dra Jaroslava Kallaba na zřízení podpůrného fondu, jenž by, podepřen jsa přízní širší veřejnosti, sloužil sociálním zájmům studentů-právníků a nahradil takto v době desorientace, která tu trvala, zatím úplně ústřední zdroj podpůrný. Profesorský sbor právnické fakulty Masarykovy university spolu s fakultním spolkem Čs. A. S. „Právník“ a vynikajícími zástupci právnických kruhů moravských vydal pak pro-

volání, v němž se „podepsaní obracejí k české veřejnosti, zvláště k právníctvu moravskému a těm jednotlivcům, organisacím a korporacím, jimž záleží na zdárném vývoji tak těžce vydobyté university a zvláště na zdatnosti dorostu z ní vycházejícího, aby přistupující hojně za členy přispěli také se své strany k tomu, aby právnická fakulta Masarykovy university mohla splniti své národní i kulturní poslání“.

Fond na paměť slavného moravského právníka a učitele, třebečského rodáka prof. dra Albína Bráfa nazván „Bráf“. Nemohlo se mu ani dostat vhodnějšího a šťastnějšího pojmenování. Neboť prof. Bráf, jenž poznal dokonale strasti a bídu velkoměsta, z vlastní trpké životní zkušenosti pocítil sráz s poměrně dobrých poměrů vrchnostenské úřednické rodiny a těžký existenční zápas chudého studenta vysokoškolského a jenž svou neúpornou pílí a sebeodříkáním prodíral se k příznivějším životním poměrům, vryl se hluboko do srdcí svých žáků svou humanitou, bezměrnou obětavostí a dobrotou, která nedovedla nikomu odříci.

Byl jedním z těch, kteří neohroženě a vytrvale bojovali za moravskou universitu, na jejíž právnickou fakultu ve své závěti pamatoval jmenovitě tím, že jí odkázal svou bohatou a vzácnou knihovnu, a na její příští posluchače zřízením studentské nadace Václava Bráfa.

Jako dokument piety k památce Bráfově cituji na tomto místě dopis pí. Bráfové, jímž svolila k tomuto pojmenování: „Slovutný pane děkane! Poctěna byvši váženým přípisem Vaším ze dne 14. t. m., prosím, abyste ráčil pro sebe i pro vážený přípravný komitét příštího studentského fondu přijati ujistění, že nejenom ráda svoluji, aby podpůrný fond byl po zesnulém mém choti pojmenován, ale děkuji zároveň svým jménem i jménem obou bratří zesnulého chotě za vzácnou a jímavou poctu, kterou jste památku drahého mého chotě obmysliti ráčili. Choti mému nebylo bohužel dopřáno, aby se dočkal uskutečnění zářné vidiny svého života, zřízení české university na Moravě, na jejíž právnické fakultě by si byl tak vřele přál ztráviti svá poslední léta učitelská; tím tklivější jest pro nás pozůstalé, když vidíme, že veškerá ta horoucí láska jeho ku příštímu vysokému učení a jmenovitě ku příští fakultě právnické na Moravě dochází tak vřelého ocenění a tak vzácného ohlasu po jeho smrti. Račte, slovutný pane děkane, přijati ujistění mé dokonalé úcty. Libuše Bráfová, roz. Riegrová v. r.“

Záhy přihlásilo se již tolik členů, že přípravný komitét mohl svolati na den 16. ledna 1921 první valnou hromadu, na níž se fond ustavil jako spolek, jehož úkolem jest sociální péče o nemajetné posluchače právnické fakulty, zvolil jeho předsedou prof. dra Jar. Kallaba, kuratorium fondu, revisory a pětičlenné presidium, v němž zasedá vždy jako místopředseda starosta Čs. A. S. „Právník“ a jeden člen jeho jako II. jednatel. Zároveň ustavil se dámský odbor „Bráfa“. Mnoho úkolů čekalo na nově zřízený fond: bylo nutno opatřiti finanční prostředky na stravování chudých posluchačů v Akademické mense, pak na akce ošacovací, peněžité podpory a stipendia. Z příspěvků členů, jichž se již v prvním roce přihlásilo 154, z výnosu činnosti dámského odboru, sbírek, darů a částečně i subvencí státních přijal fond během roku celkem na 75.000 Kč, takže již na počátku škol. roku 1921 mohl vykázati téměř 50.000 Kč čistého jmění. Zvláště dámský odbor „Bráfa“ vykonal pro fond neocenitelnou a vzornou práci. Pořádáním čajových večírků, akcí pro získávání členů a darů pomáhal vždy nejen po stránce materiální, nýbrž i společen-

ské. Také Čs. A. S. „Právník“ byl si vždy plně vědom, co pro něj a posluchače podpůrný fond „Bráf“ znamená a odevzdává mu proto z velké části výtěžky z každoročních reprezentačních plesů i jiných podniků. Počáteční obtíže byly skvěle překonány. Vzrůstem členstva a darů činí nynější jmění již přes 150.000 Kč. Iniciátor „Bráfa“, dosavadní jeho předseda prof. dr. Jar. Kallab spolu s obětavým pokladníkem prof. drem Dobroslavem Krejčím jsou podnes duší fondu od vzniku jeho. Radostný výsledek krásné myšlenky a obětavé práce!

Sociální poměry vysokoškolského studentstva v Brně se zatím značně zlepšily. Vedle zmíněného již „Sboru sociální péče o vysokoškolské studentstvo v Brně“ zřízen byl při Ústředním Svazu čs. studentstva v Praze „Jarníkův fond“, z něhož kvotu na Moravu a Slezsko připadající rozděljuje chudým a výborně studujícím studentům sociální odbor Svazu čs. studentstva v Brně, vybudována byla účelně a hygienicky svobodárna Kaunicových kolejí, zároveň s kolejí pro studentky, vypravena byla náležitě Studentská klinika — vše, o čem se těm, kteří byli z prvních posluchačů nově zřízených vysokých škol v Brně, téměř ani nesnilo —

Přes to však má i nyní podpůrný fond „Bráf“ pro posluchače práva stejný, ne-li větší význam trvalého rázu. Svědčí o tom nejlépe jeho činnost, jež stále slibně vzrůstá.

Prof. Albín Bráf.

Na počátku druhé legislaturní periody, kterou prodělávala česká delegace ve Vídni za vedení Dra Riegra, říkával mi zvěčnělý publicista Gustav Eim, korespondent N. L. z vídeňského parlamentu, že po smrti Riegrově bude vůdcem národa prof. Bráf nebo Dr. Herold. Bráf byl kolegou Eimovým v posledních dvou třídách na staroslavném gymnasiu akademickém a miláčkem katechety křížovníka Meumanna, o němž do Vlčkovy „Osvěty“ napsal tklivou vzpomínku při oslavě osmdesátých narozenin populárního profesora Dr. Ignáce Axamita (vulgo Nácka). Byl výborný študent, v oktávě měl tři výtečné a vzdor tomu byl pátým s vyznamenáním, ježto primas spolužák Fr. Storch, potomní vynikající kriminalista a druh Bráfův na nově zřízené fakultě právnické, měl ještě lepší vysvědčení.

Tehdy v pohnutém roce 1869, kdy dělali maturitu, došlo v kavárně Retzerově na Uhelném trhu k noční srážce s buršáky, při níž hlavní roli hrál Eim. Tato patálie měla mítí neblahé následky pro účastníka Eima, který nosil tehdy geniálně rozčuchané kučery a měl sklony k žurnalistice. Odnesl to pouze na přímluvu zejména Bráfovu nezákonnými mravy, jak to vylíčil humorně ve svých vzpomínkách.

Bráf vstoupiv na universitu účastnil se zejména činnosti v nezapomenutelném akademickém čtenářském spolku, který měl své místnosti v nynější restauraci Choděrově a v právnickém spolku „Všehrdu“. Byl horlivým funkcionářem výboru, a jak mi přítel Jos. Gabriel, starosta Slovanské besedy ve Vídni vyprávěl, požíval neobyčejné úcty a vážnosti mezi akademickými občany zároveň s druhým čelným členem výboru, potomním bulharským ministrem národní osvěty Konstantinem Jirečkem. Vynikalíť oba obsáhlým vzděláním a velikými vědomostmi, jakož i širokým rozhledem, vážným pojmáním úkolů životních, takže oba byli jaksi předurčeni ke kariéře universitní a vyššímu poslání.

A skutečně oba, Bráf i Jireček stali se i profesory Almae matris i ministry. Zejména to byl Bráf, který se těšil obzvláštní přízni posledního Habsburka a v radě korunní svými duchaplnými výklady exceloval. Vývody jeho těšily se pozornosti všech ministerských kolegů. Byl nejvzdělanějším, nejlepším ze všech předchůdců, kteří ressort ministerstva orby ve Vídni spravovali.

Vzpomínám jedné epizody ze života Bráfova. Bylo to v době bohopusté agitace volební po rozpuštění říšské rady r. 1891. Eim rozhodl se kandidovat v býva-

lém okresu Zuckrově na Litomyšlsku a tu při jedné okružní cestě ve svém rayoně sešel se náhodou s profesorem Bráfem na nádraží. Jaké bylo překvapení celého průvodu mladočeského kandidáta, když uzřeli, jak Eim, shlédnuv bývalého milého spolužáka, běží k němu, líbá ho a přátelsky s ním beseduje. Scéna tato pro kor- teše Eimovy byla přímo divadlem pro bohy. Mysleli zajisté, že na smrt nenávidí punktátora a zetě toho, kdo za sklenku koňaku zradil národ, jak noblesně v plné sněmovně poslanec Vašatý volal na dra Riegra.

Když po tehdejší osudné pro nás porážce strany národní odejel Dr. Rieger do věčného města, kde vzácná jeho choť a podporovatelka všeho dobra vydechla svou šlechtnou duši, kondoloval jsem ač osobně neznám prof. Bráfovi, psal jsem mu mezi jiným, že jednou z hlavních příčin neúspěchu strany národní při posled- ních volbách byla ta, že neměla žádného zastoupení žurnalistického ve Vídni, kdežto N. Listy v tom ohledu byly výtečně opatřeny Eimem. Bráf v odpovědi to u- znával.

Když jsem přesídlil z Vídne do Prahy, vídával jsem prof. Bráfa v přednáš- kách Českého klubu neb v redakci „Hlasu Národa“, když po smrti šéfredaktora Dr. H u b á č k a na čas převzal vedení listu. Byl ochotným rádcem v literárním sna- žení.

Když jsem mu ukázal svou statistickou práci o svém rodišti Kondraci pod Bla- níkem, vřele ji doporučil k uveřejnění prezidentu centr. stat. kom. prof. dr. M i s c h l e r o v i. Stalo se pak, že Mischler dopsal mi do Prahy a list ten byl mu vrácen zpět s poznámkou: Adressat gestorben. Za nějaký čas obdržel jsem žertovný do- pis od Bráfa: „Píšu mi z Vídne, že jste zemřel. Což pak byste tak tiše zemřel, že bych o tom nevěděl? Chtějí z Vaší pozůstalosti koupiti Váš rukopis.“ — Posledně jsem mluvil s ministrem Bráfem na nádraží ve Vídni, kdy již churav jel do Prahy.

Mám od něho na památku „Listy politického kacíře“, jež mi po vydání daro- val, pak lístek, v němž mi doporučuje spis o gruntovních poměrech v Německu.

Bráf pojal za choť ušlechtilou mladší dceru velikého státníka Dr. Riegra, jehož byl neobmezeným ctitelem.

Když r. 1923 odhodlal jsem se psáti obsáhlý životopis Gustava Eima, o- brátil jsem se s prosbou na paní Libuši Bráfovou, by mi poskytla laskavě ma- teriál z korespondence svého zesnulého chotě, který byl v přátelských stycích s Eimem. Se vzácným porozuměním vyšla pí. Bráfova přání mému vstříc a Z á p i - sek své zvěčnělé sestry pí. M a r i e Č e r v i n k o v é - R i e g r o v é, tento ne- přebraný pramen, bohatý na zprávy k dějinám české politiky v posledních dvou de- setiletích minul. století nejen dovolila mi ochotně opsati, nýbrž s blahovůlí mi opsala sama celé charakteristické stati o vynikajícím tom českém publicistovi. Budu jí za to navždy vděčen. A na sklonku svého života těším se z toho, že směl jsem navštívit vilu v Roztokách, kde r. 1912 dokonalo šlechtné srdce zaslouži- lého vědátora, a že mi popřáno bylo vkročiti do domu, kde žili za sebou tři velikáni ducha P a l a c k ý, R i e g e r a B r á f. Poprsí Palackého zdobí průčelí vážného tohoto domu, kde zemřel otec vlasti, jehož půlstoleté úmrtí český národ okázalými slav- nostmi loni vděčně vzpomínal. Dne 3. března 1928 bude tomu čtvrt století, co ze- mřel veliký Aristides R i e g e r, a bylo by aktem vděčnosti, kdyby dům v Palackého ulici napřesrok ozdoben byl poprsím Dra Riegra a jeho zetě, věhlasného náro- dohospodáře a politika prof. Bráfa.

Dr. Albín Bráf jako vysokoškolský profesor.

S prof. Drem Albínem Bráfem jsem přišel do styku kromě v přednáškách u-
niversitních i jednou v soukromí. Jako student nemajetný musil jsem prací kance-
lářskou si vydělávati prostředky na studia universitní a tu nemohl jsem zřejmě všem
přednáškám býti přítomen. Zmeškal jsem proto nahodile hodinu, v níž prof. Dr.
Bráf testoval. Co jsem měl nyní činiti? Viděl jsem sice jednotlivé studenty, jak
jeho podpis v indexích snadno a rychle napodobují, ale to se mi přičilo. I vydal
jsem se jednoho zimního odpůldne s tlukoucím srdcem k němu do bytu — v domě
Palackého, kde dříve přebývali i naši — s Drem Alb. Bráfem spříbuznění — ve-
líkáni Fr. Palacký a Dr. F. L. Rieger. Obavy moje byly dle mého zdání odůvodněné
— co jsem byl já mladý studentík proti němu, svému sice profesorovi, ale tehdy
už vysoce společensky postavené osobnosti, poslanci, zemskému přísedícímu a čel-
nému funkcionáři různých institucí, a jdu obtěžovati takovou věcí.

Obavy moje ale byly brzy rozptýleny, hned když jsem vstoupil na vybídnutí do
jeho mile prohráté pracovny — menšího pokojíku, starodávně ve jmenovaném do-
mě zřízeného —, v němž mne mile přivítal oděn v černý úbor, s vážným postojem
vědce, se skřípcem v ruce.

Vyslechnuv moje malé starosti a nesnáze, ochotně mi hned index otestoval
a slyše, že přicházím na doporučení prof. Dra Metelky, dokonce — ač na stole měl
rozdělanu větší práci — se mnou benevolentně odkolokvoval. Ta radost, kterou mi
způsobil, byla pro mne — zaměstnaného studenta — nedocenitelná. Otestováno a
odkolokvováno jsem měl současně!

A právě ještě toto kolokvium mi scházelo na osvobození od kolejného. Uctivě
děkuje, odporoučel jsem se. Těžký kámen mi spadl se srdce. Do dnes rád a vděčně
vzpomínám ušlechtilosti a vážnosti jeho jednání, jímž prokázal vzácné porozumění
v malých starostech a nesnázích studentských.

Některé vzpomínky na inspektora Dr. A. Bráfa.

Prof. Dr. Bráf byl jmenován koncem r. 1900 inspektorem obchodního školství a v květnu r. 1901 navštívil ponejprv náš ústav. Byla to skutečná návštěva, která neměla naprosto ráz úřední inspekce. Dr. Bráf usměvavý, přicházel do tříd, poslechl si chvíli výklad neb zkoušení a začal rozmlouvat zcela přátelsky se žáky a vyptávači se na všelicos z probrané látky. Žáci odpovídali radostně a nebylo ani stopy po nějakém strachu neb bázni. Dr. Bráf navštívil tehdy všechny třídy obchodní akademie, ale vzhledem ke krátkosti času nemínil jíti do přípravy. A tu se stalo něco, co lépe než cokoliv jiného charakterisuje inspekce Dra Bráfa: Žáci přípravy poslali deputaci prositi pana inspektora, aby byl tak laskav a přišel se také na ně podívat. Dr. Bráf jim ovšem vyhověl.

Při tom dovedl dr. Bráf velmi bystře prohlédnout jak nadání, tak vykonanou práci učitelovu. Za celou dobu 8 let neslyšel jsem však, že by byl někoho pokáral. Nezdál-li se mu někdy způsob některého učitele dobrým, začal s ním řeč o tom, jak to dělal kol. X. na ústavě tom a jak se mu to líbilo a radil, že by to snad mohl také tak zkusit. Proto býval vždy na ústavě radostně vítán jako opravdový přítel a zkušený rádce.

* * *

Zásluhy Dra A. Bráfa o zestátnění české obchodní akademie v Brně.

Obchodní školy, jak známo, nebyly v bývalém Rakousku zakládány státem, nýbrž obchodnictvem samým, po př. různými korporacemi veřejnými i soukromými. Státní správa pak dodatečně jen udílela právo veřejnosti, poskytovala menší subvence a postupně starala se i o úpravu organizace a učebné osnovy těchto škol. Obchodní školy byly tedy zakládány a udržovány jednak z darů a příspěvků jednotlivců neb korporací, jednak a to hlavně ze školného, které u porovnání s ostatními školami bylo značně vyšší. Dokud doba studijní na školách obchodních byla krátká, dvouletá nebo tříletá, nebyl náklad na ně přílišný a také placení vysokého školného nepociťovalo se tak tísnivě. Když však se poznalo, že doba tříletá pro vyšší školy obchodní nestačí a přikročilo se r. 1903 na všech školách k organizaci čtyřleté, ať plné neb kompromisní, ztenčil se pro první dobu

počet žactva, ale náklad značně vzrostl. Proto začaly se ozývat hlasy, aby stát, který tehdy budoval školství průmyslové, věnoval také větší pozornost školám obchodním a převzal jejich udržování. I u nás se o tom v interesovaných kruzích mluvilo a psalo.

Proto svolalo Obchodní Museum v Praze na 29. prosinec r. 1904 zástupce všech tehdejších škol, kuratorií, obchodních komor a jednot k společné poradě o této otázce do zasedací síně obchodní a průmyslové komory v Praze. Na této poradě proječovány byly náhledy dvojí. Jedni, hlavně pražští zástupci, mluvili proti zestátnění škol, uvádějíce jednak zájem národní, že by školství ve svém duchu bylo pak odvislým, jednak že by se státu musely odevzdat velké fondy, které se z českých kapes nastřádaly. Druzí poukazovali na to, že u jiných kategorií škol považuje se za politickou vymoženost, když se podaří ústav zestátniti bez obavy o jeho národní ráz, že zbytečně bychom na sebe uvalovali břímě nákladu a zamezovali studium značnému počtu chudších žáků, kteří by na státním ústavě mohli býti od placení školného osvobozeni. Odporem proti zestátnění že bychom způsobili, že Němci by si dali udržovat školy státem a my že bychom si je dále museli platiti sami. Zároveň bylo také poukazováno na to, že některé z těchto škol nejsou dostatečně finančně zabezpečeny.

Tento náhled byl pak velkou většinou přijat a usneseno domáhati se zestátnění našich škol. Při dalším rozhovoru o tom, o které ústavy by mělo se v prvé řadě jednati, mluvil Dr. A. Bráf velmi rozhodně pro to, aby prvním ústavem, o jehož zestátnění by se mělo jednati, byl ústav náš, když nejstarší akademie pražská nemíní se o to ucházeti. Uváděl, že škola naše je udržována pouze spolkem a to v městě s německou správou, kde vlivní činitelé jsou jí nepřátelští a mohli by každé nepříznivé politické situace použití k jejímu zdoání. Názor dra Bráfa uznali také přítomní zástupci ostatních škol a tak, když anketa byla skončena, přistoupil ke mně Dr. Bráf a s úsměvem mi gratuloval jako prvnímu státnímu řediteli. Na moji odpověď, že to tak hned přece nebude, radil mi, abychom ihned vypracovali a podali žádost za zestátnění ústavu. Předseda našeho kuratoria Dr. Jos. Kouřela, když jsem mu o schůzi referoval, pochyboval vůbec o účelnosti této akce.

Přes to připravili jsme a odeslali náležitě doloženou žádost a 10. dubna navštívili osobně příslušná ministerstva a předsednictva poslanecká s toužé žádostí. Všude, kam jsme přišli, byli jsme přijati příznivě, všude nám říkali, máme tu obšírné memorandum inspektora Dra Bráfa a celá věc je na nejlepší cestě.

Vyjednávání, jak to tehdy jinak nešlo, dalo se tak, že měla být současně s námi zestátněna také jedna škola německá a jednalo se zprvu o nejstarší obchodní akademii v Rakousku vůbec, totiž o německou akademii v Praze. Ale když už jednání pokročilo, přišli němečtí poslanci z Moravy s námitkami, že by neobstáli před svými voliči, kdyby v Brně dopustili zestátnění české obchodní akademie a německé ne. Proto se jednání změnilo a tím ovšem také značně protáhlo, poněvadž na německé akademii měli značně vyšší platy i remunerace než na ústavech státních a ústavě našem. Dne 6. ledna 1908 oznámilo konečně ministerstvo školství, že převezme ústav náš od 1. září 1908 do státní správy. To se pak také definitivním rozhodnutím ze dne 22. října 1908 skutečně stalo. Akademie byla tedy hlavně zásluhou Dra Bráfa první zestátněna.

Tři doby mého Bráfa.

1. Se jménem Dra Albína Bráfa seznámil jsem se tak asi před 47 lety. Jako kvintán píseckého gymnasia předplatil jsem si u profesora tamní reálky Adolfa Heyduka za první soukromým vyučováním získané peníze Vlčkovu revui „Osvětu“; vzpomínám na ni vždy vděčně, pročítal jsem ji pečlivě celou a zvláště také Bráfovy články z oboru politiky národohospodářské a sociální. Mohl bych je ještě nyní po dlouhých letech vypočítati. A myslím, že to není to nejmenší, co možno říci ke chvále Dra Albína Bráfa, dovedl-li pro nauku národohospodářskou upoutati duši venkovského, nezcela patnáctiletého studentíka gymnasistu, jehož školské vzdělání se neslo směrem daleko a daleko vzdáleným. Zájem ten Bráfem ve mně vzbuzený byl silný a trvalý, neopustil mne nikdy a určil také mou dráhu životní.

2. Když jsem přišel z Písku na universitu do Prahy, snažil jsem se poznati osobně všechny ty, jichž jména mi byla z „Osvěty“ milá. Dra Bráfa jsem poznal ze schůzí, ale v bližší styk s ním jsem přišel až ve III. ročníku práv, ale za poměrů podstatně změněných. To už jsme jako občané akademičtí horlivě pěstovali též politiku a já stál v předních řadách příslušníků národní strany svobodomyšlné (mladočeské). Docházelo tehda na našich schůzích hlavně ve velikém Akademickém čtenářském spolku (později rozpuštěném) ke srážkám mezi studentstvem obou politických směrů tehdejších, — ale byly vždy slušné, vzpomínám na ně rád a s uspokojením. Leckterou starost jsme my Mladočeši způsobili úřadům státním i akademickým spojijíce často otázky studentské s politikou; zmiňuji se jen o akci za zrušení německých státních zkoušek právnických, která nám přinesla dosti těžké a — dosud myslím — nezasloužené tresty. Proti tomu prof. Bráf už tehda pokročil ve vůdčí rady strany staročeské. A tak já na jeho přednáškách, na něž jsem se léta tolik těšil, usedl rezervovaně v lavici hodně zadní; ty, co se cpali do prvních lavic, považovali jsme za šplhavce. Usedl jsem na kraji a tak hodinu co hodinu kráčival zrovna podle mne Bráf, maje hlavu do předu skloněnu a charakteristicky jí pokyvuje — vidím jej dosud dobře. Ale jak se postavil za katedru a začal své výklady poutavé, živé, bystrým vtípem kořeněné, získával zas i nás, tvrdé své nepřátele politické, třeba v temperamentních exkursích do současných jednání hospodářských a politických satira jeho často nemilosrdně se zatínala do nás Mladočechů. Nicméně bych byl nerad vynechal třeba jedinou z jeho přednášek. Při tom povzbuzoval nás nejen ke studiu theorie, ale též k rozboru naléhavých právě problémů národohospodářské praxe a s nevšední ochotou opatřoval nám materiál;

mne na př. jako selského synka zajímala otázka hypotékárního úvěru, pak nedílnost selských statků a pamatuji se dobře, s jakým zájmem a radostí po prázdninách vyslechl moji zprávu o přednáškách, které jsem v létě měl doma v hospodářském spolku o předmětech těch. Laskavosti a ochoty jeho, pomoci studentům v jakémkoli směru, bylo často zneužíváno, sám to leckdy prohlédl, ale odbyl to úsměvem.

3. Když jsem se později věnoval učitelství a na obchodní akademii učil národnému hospodářství, tanul mi na mysli vzor Bráfův ve škole i mimo ni a pozdravil jsem radostně zprávu, že inspekce ústavů našich byla svěřena profesorovi Bráfovi. —

Vzpomínal jsem na inspektory, kteří k nám kdysi přicházeli na gymnasiu: tvář jako z kamene tesaná, oko vtělená přísnost. Když těžce vcházeli do učebny, zavládlo hrobové ticho, hrdla se nám zadržela bázni, profesor bledl; když odešli, jakobychom se probudili z těžkého sna, oddechli jsme si my i profesor. Inspektor Bráf? Svěže vkročil do učebny, přívětivě se pozdravil s profesorem, oči jeho vesele přelétly žactvo. Se zájmem a bystře poslouchal chvíli, prohlédl písemnosti, sám se rád na něco pozeptal, neskrbil pochvalou, nesměle povzbudil poklepávané na ramena, omyl odbyl dobromyslným úsměvem, a tak se žactvo inspekce jeho nebálo, naopak. Pamatuji se, jak jedna třída má, kterou měl Bráf zvláště rád, když inspekce chýlila se ke konci, žádala mne, abych pana inspektora upozornil, že u nich dosud nebyl, že by rádi ukázali, co znají. Hlásil jsem mu totiž, že ve IV. ročníku v dějepise věnuji delší dobu též politickému zápasu národa našeho v druhé polovici století XIX., ovšem mimo rámec učebnic a mimo schválenou osnovu, vlastně proti ní. Bráf přesvědčiv se o tom řekl: „Dobře tak děláte; všichni naši mladíci vstupující do praktického života mají to vědět. Čiňte tak dál a nebojte se ničeho.“ Pan inspektor vsutku rád tam zaskočil, ač už neměl času. I nás profesory povzbuzoval uznáním, nikoho nepokořoval před jinými; měl-li jiný názor, řekl: „Vy to, pane kolego, děláte takhle. No, také je to možno, ale což, abyste to zkusili takhle? Příště pak si promluvíme, co je lepší.“ Jako bývalý profesor Českosl. obchodní akademie a dlouholetý čelný člen kuratoria ústavu toho, znal dobře o-
bor náš.

Jsa pak mužem rozhledu světového a horlivě pracuje na národohospodářském povznesení národa, byl zvláště povolán, aby pozdvihl naše školství obchodní. Kdežto na některých ústavech bylo ideálem vycepovati absolventy ve stroje psací, počítací a účtovací pro cizí písárny, kladl Bráf váhu na výchovu mravní, národní, na vyšší všeobecné vzdělání a pevný národohospodářský základ u budoucích hybných sil českého obchodu.

Velkou pozornost věnoval také tomu, aby byly vhodné učebnice české.

Většinou jsme jich tehda neměli, mnohé pak byly zastaralé. Na některých ústavech byly zavedeny a křečovitě téměř udržovány cvičebnice německé, jichž sice žactvo neužívalo a užívatí nedovedlo, ale hodně za ně platilo německým nakladatelům. Bráf s radostí oznamoval, že už zas dostaneme knihu českou.

I hmotně hleděl zabezpečiti naše školství obchod. subvencí státní. Na náš dotaz, zda lze očekávati zestátnění ústavu našeho, sliboval, že o tom pracuje. „Ale první naše starost je o akademii brněnskou, ta musí být nejdříve zestátněna.“ A tak se též brzo stalo.

Absolventům akademie ochotně pomáhal, byl-li o to požádán; zvláště bystré a pilné žáky si dobře pamatoval. Několikrát jsem se naň obrátil, šlo-li o místo pro ně, státní stipendium nebo podporu Národohospodářského ústavu a nikdy marně. Dopisoval, doporučoval i osobně intervenoval. Uvedu poslední případ — už byl ministrem orby a doporučil jsem mu českého hochu na místo podřízené v jeho resortu. Pan sekční šéf řekl, že už místa není (navrženi byli vesměs Němci), ale Dr. Bráf odvětil: „Když není, bude!“ a opravdu se hned místo našlo.

* * *

Když mi osud určil Třebíč za působiště, jedna z prvních myšlenek mých byla: Toť rodiště muže, kterého jsem si vždy tolik vážil pro jeho práci vědeckou a národní, muže, který vlastně určil mou životní dráhu, muže, jemuž mám tolik děkovati za to, že posílil mé názory a dal tolik podnětů o tom, jak učit na české škole obchodní! A bylo mi líto, že se na Bráfa tak málo pamatuje v rodišti jeho. Dnes už je přece trochu lépe: jménem jeho označena naše obchodní akademie, ukazujíc na jeho zásluhy o tento obor školství; při ní podpůrný fond Bráfův připomíná jeho péči o mládež studující. Snad proveden bude též návrh můj schválený kdysi vládním komisařem města, aby význačná ulice v městě nesla jeho jméno; nyní dokonce shlížeti bude poprsí jeho s rodného domu. Kéž jen ještě duch Bráfův vedl by jeho rodáky ve veškerém jejich počínání na poli národním a hospodářském.

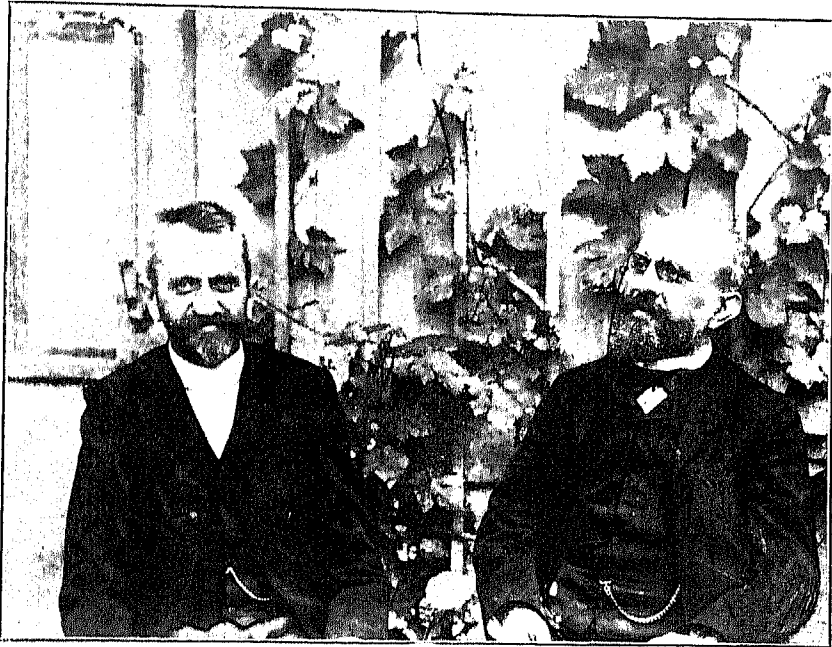
Památce Albína Bráfa.

Je obecnou vlastností lidu i v životě soukromém rychle zapomínati toho, co nám kdo prokázal dobrého, je tomu tak i v životě národa. Naše doba je náchylna počítati historii našeho národního osvobození od převratu z roku 1918. Jsou spory o to, kdo má větší zásluhu, zdali vůdcové zahraničního odboje či domácí osnovatelé převratu či naše vojenské oddíly válčící v cizině. Konečně, přehlíželi se při tom konjunktura světové války a její vedení centrálními mocnostmi až do úplného vyčerpání sil, což obé v první řadě zjednálo podmínky pro úspěch převratu, nečiní se tím na konec nikomu újma. Ale křivda jest páchána, přehlíželi se plodná práce těch, kdo po mnohá desetiletí před válkou přispívali svojí nenáročnou a obětavou prací k národnímu a politickému uvědomění národa, k jeho hospodářskému posilnění. Bez úspěšných, zdárných výsledků této práce předchozích generací nebyl by národ ani mohl vztáhnouti ruky po svobodě, kterou mu osud v přívětivé chvíli nabídl, a nebyl by ani s to, aby si znova nabytou svobodu udržel. Z těch mužů, kteří připravovali půdu, avšak nedočkali se již úrody, a jejichž práce byla by zůstala pro národ stejně cennou, kdyby se byl ocitl v situaci méně příznivé v toku dějin, byl i profesor dr. Albín Bráf. Byl vynikajícím politikem strany staročeské, která byla kdysi zástupcem celého národa v boji proti Vídní. Oproti liberálnějšímu Mattušovi a jiným představoval v ní nejkrajnější křídlo, blízké kruhům katolickým a konservativní šlechtě a pojitko s těmito kruhy, bez jejichž součinnosti za tehdejších volebních řádů nebyla možná účinná česká politika ani ve vídeňském parlamentu, ani na sněmu království Českého.

V boji o známé punktace českoněmecké, jenž stal se straně tak osudným, vytrval až do konce, obětovav svoji popularitu; teprve pozdější klidné uvažování musilo uznati, že původcové punktací majíce před očima obrovitý vzrůst německé moci v Evropě, jehož zabrzdění světovou válkou nemohli předvídat, rozhodli se pro punktace v nejlepším svém přesvědčení.

Politická činnost Bráfova byla svrchovaně čestná a na všech místech, na která jej přivedla, zůstaly po něm světlé stopy velkých činů. Stačí připomenouti zřízení Zemské banky a četné reformy ve správě zemských ústavů z doby jeho krátkého členství v zemském výboru. Avšak těžiskem práce Bráfovy byla jeho činnost jako učitele národního hospodářství na české fakultě právnické.

Nezanedbával teorie své vědy, ale praktická věda národohospodářská byla nejmilejším předmětem jeho universitních výkladů, jejichž řečnické dokonalosti

Dr. Albín Bráf se svým bratrem, školním radou Viktorem Bráfem, profesorem české státní vyšší průmyslové školy v Praze.

Dr. A. Bráf, sl. Astrová, řed. Václav Červinka, pí. Bourgesová, roz. Braunerová, pí. L. Bráfová, sl. Bourgesová, sl. Hebdová, Dr. Fr. L. Rieger, sl. Zdenka Braunerová, vnuci Dra Fr. L. Riegra: Václav Bráf, Lad. Rieger, Bohuš Rieger, Václav Rieger.

Prázdninová společnost v Roztokách.

a vřelého půvabu vzpomínají zajisté všichni jeho žáci, neboť byly nám jako oasou v suchoparu právnických školských disciplin.

Hospodářská politika pod zorným úhlem životních potřeb národa byla Bráfovi nejbližší a proto také neomezoval na fakultní katedru své učitelské poslání, ale skvělými články publicistickými mluvil a hřímal do duše všech jeho příslušníků. Všecka jeho učitelská práce vyvěrala z přesvědčení, že naše národní obrození není dokonáno, pokud nejen v postavení svého jazyka a národnosti, ale i v úspěchu hospodářském, v zámožnosti nevyrovnáme se svým domácím soupeřům. Než jak je dohoniti, když pro přízeň minulých dob mají náskok před námi, a když všecka pomoc, kterou stát, v němž jsme byli vkloubeni, poskytuje hospodářskému životu celní ochranou a ostatními prostředky státní hospodářské politiky, prospívá v nejlepší případě oběma soupeřům a tedy zase poměrně více posilňuje silnějšího?

Ve starém Palackého hesle „Syůj k svému“, naplněném hospodářským obsahem, hledal Bráf východisko z těchto nesnází. Podpora vlastní české výroby „oběratelskou ochotou“ národně uvědomělého spotřebitelstva byla mu cestou k nápravě, na kterou s apoštolskou horlivostí a vroucností ukazoval svému národu. A ukazoval také příkladem svého života, skromností svých potřeb a důsledným odmítáním cizích výrobků.

Se svými žáky, a je jich dnes celá řada na vynikajících místech v životě veřejném, nestýkal se Bráf jen ve školních učebnách, byl jim i v soukromí vždy ochotným rádcem a přítelem a jak vzněcoval v nich lásku a chuť k práci ve svém oboru, zůstane jim nezapomenutelnou.

A jakým mocným dojmem jeho ušlechtilý život rodinný působil na nás, kteří měli jsme vzácnou příležitost nahlédnouti do něho buď v pražském starém domě rodiny Palackého a potom Riegrovy, jehož dějinné ovzduší vdechovali jsme s posvátnou úctou, nebo v útulné vile roztocké, kterou pořídil si jako jediný přepych a to vlastně pro svého synka, když začal churavět. Jaká byla to rána pro srdce otcovo, když jediný nadějný syn Václav, přes všechnu lásku a péči, které se mu dostávalo, podlehl neúprosnému osudu.

Od jeho smrti byl Bráf jako podřatý a přijal-li ještě podruhé úřad rakouského ministra zemědělství, byla to oběť, která již přesahovala jeho podlomené síly a jistě přispěla k ukrácení jeho života, věnovaného cele nezištné obětavé práci pro dobro národa. Je zvláště v dnešní době, kdy zištnost vtírá se do veřejného života kormutlivou měrou, připomínati si a uctívati památku ušlechtilé naší staré generace, z jejichž představitelů na jednom z nejčestnějších míst byl náš profesor Albín Bráf.